

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Kohti EU:n ja Mercosur-maiden assosiaatiosopimusta”****(oma-aloitteinen lausunto)**

(2018/C 283/02)

Esittelijä: **Josep Puxeu ROCAMORA**Toinen esittelijä: **Mário SOARES**

|                                              |                                                                 |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| Komitean täysistunnon päätös                 | 15.2.2018                                                       |
| Oikeusperusta                                | työjärjestyksen 29 artiklan 2 kohta<br>oma-aloitteinen lausunto |
| Vastaava elin                                | ”ulkosuhteet”                                                   |
| Hyväksyminen erityisjaostossa                | 26.4.2018                                                       |
| Hyväksyminen täysistunnossa                  | 23.5.2018                                                       |
| Täysistunnon numero                          | 535                                                             |
| Äänestystulos                                | 185/3/7                                                         |
| (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä) |                                                                 |

**1. Päätelmät ja suositukset**

1.1 ETSK katsoo, että Mercosurin ja EU:n väliseen toimivaan assosiaatiosopimukseen tähtäävien, jo liian pitkiksi venyneiden neuvottelujen loppuun saattaminen olisi osapuolille erittäin hyödyllistä. Ensinnäkin EU saisi assosiaatiosopimuksen allekirjoittamisesta merkittäviä etuja erityisesti keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä jo pelkästään saamalla pääsyn lähes 300 miljoonan asukkaan markkinoille. Mercosur puolestaan pystyisi monipuolistamaan talouksiaan sekä lisäämään vientinsä arvoa ja saisi pääsyn 500 miljoonan asukkaan markkinoille. Assosiaatiosopimuksen tulee olla ennen kaikkea osallistavan ja avoimen vuoropuhelun tulos.

1.2 Nykyiset kansainväliset näkymät, kansalaisten heikkenevä luottamus siihen, että globalisaatio hyödyttää kaikkia, uusien tullimuurien muodossa ilmenevän kaupallisen protektionismin lisääntyminen ja kahdenvälisten neuvottelujen suosiminen monenkeskisten sijaan ovat seikkoja, joiden tulisi vauhdittaa sopimuksen aikaansaamista, jota merkittävät toimijat kummallakin mantereella ovat vaatineet. Brexit on merkityksellinen seikka, joka tulee ottaa neuvotteluissa huomioon.

1.3 ETSK suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin mietintöön EU:n ja Latinalaisen Amerikan suhteiden uusista puitteista sekä EUH:n laatimaan tiedonantoon, jossa strategisia suhteita Latinalaiseen Amerikkaan tarkastellaan osana unionin kokonaisvaltaista ulkopoliittista strategiaa. Nämä aloitteet, jotka korostavat EU:n strategista kiinnostusta Latinalaiseen Amerikkaan ja ovat osoitus siitä, että näiden kahden alueen keskinäisten suhteiden ei pidä rajoittua kaupallisiin näkökohtiin, ovat syntyneet samanaikaisesti kansalaisyhteiskunnan<sup>(1)</sup>, akateemisten keskustelujen ja ajatuspajojen<sup>(2)</sup> esittämien muiden aloitteiden kanssa.

1.4 ETSK katsoo, että tämänkaltaisen sopimus on mahdollinen ainoastaan, jos se on tasapainoinen, hyödyttää keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä molempia osapuolia eikä ole vahingoksi millekään erityiselle alalle (kuten maataloudelle tai teollisuudelle), alueelle tai maalle. Assosiaatiosopimus ei voi missään tapauksessa perustua huonoon neuvotteluprosessiin. ETSK kehottaa neuvotteluosapuolia osoittamaan sopimuksen aikaansaamiseksi tarvittavaa mahdollisimman vahvaa poliittista tahtoa sekä tekemään kaikkensa kaupallisia kysymyksiä tällä hetkellä koskevien erimielisyyksien ratkaisemiseksi.

<sup>(1)</sup> Oma-aloitteinen lausunto ”Uusi tilanne EU:n ja CELACin strategisia suhteita ja kansalaisyhteiskunnan roolia” (EUVL C 434, 15.12.2017, s. 23).

<sup>(2)</sup> Real Instituto Elcano -ajatuspajan laatima selvitys ¿Por qué importa América Latina? (Miksi Latinalainen Amerikka on tärkeä?).

Osapuolien tulisi tiedostaa eräisiin neuvottelujen piiriin kuuluviin aloihin liittyvät arkaluonteiset näkökohdat ja pyrkiä tavoitteeseen erilaisin keinoin, joita ovat epäsymmetrioiden tunnustaminen, sovittujen näkökohtien seuranta, tuki- ja tasoitustoimenpiteet, poikkeuksista sopiminen, kehityssuunnitelmat eniten kärsivien alojen tukemiseksi, investointien edistäminen, innovointipolitiikat ja korvaus-, siirtymä- ja kehittämislausekkeet. Lisäksi muun muassa tukitoimenpiteiden tulisi käsittää kaikki EU:n politiikat.

1.5 ETSK katsoo, että Atlantin molemmin puolin käynnissä olevat syvälliset digitaaliset muutokset voisivat vauhdittaa merkittävästi EU:n ja Mercosurin välillä allekirjoitettavan assosiaatiosopimuksen potentiaalin hyödyntämistä. Sopimuksesta mahdollisesti hyötyvillä aloilla tulisi harkita nykyisin erittäin heikkojen globaalien arvoketjujen vahvistamista EU:n ja Mercosurin välillä. Assosiaatiosopimuksella olisi merkitystä myös kaikessa infrastruktuurien ja etenkin yhteenliittäntäinfrastruktuurien rakentamiseen, uusiutuviin lähteisiin perustuvien energiamuotojen kehittämiseen sekä varsinkin tietoliikennealaan liittyvässä toiminnassa alkaen 5G-tekniikan käyttöönotosta sekä EU:ssa että Latinalaisessa Amerikassa.

1.6 ETSK kehottaa joka tapauksessa neuvotteluosapuolia ja erityisesti EU:ta arvioimaan korkeita poliittisia, taloudellisia sekä menetettyihin mahdollisuuksiin liittyviä kustannuksia, joita aiheutuisi sopimuksen syntymättä jäämisestä tai siitä, että päädyttäisiin sopimukseen, joka ei ole molempien osapuolien kannalta tasapainoinen. On selvää, että sopimuksen syntymättä jäämisen kustannuksia laskettaessa ei pidä ajatella ainoastaan Mercosur-maita, vaan on otettava huomioon myös Latinalainen Amerika kokonaisuutena ja varsinkin Tyynenmeren allianssiin<sup>(3)</sup> kuuluvat maat, joista on tullut yksi Euroopan tärkeimmistä huomion kohteista Latinalaisen Amerikan alueellisessa yhdentymisprosessissa.

1.7 ETSK pitää olennaisen tärkeänä, että assosiaatiosopimus on kunnianhimoinen ja että se käsittää kaikki EU:n ja Mercosur-maiden suhteisiin liittyvät näkökohdat. Siinä tulee ottaa huomioon Kanadan ja Japanin kanssa äskettäin solmitut vapaakauppasopimukset. Näin ollen on tärkeää puuttua yritysten kohtaamiin todellisiin esteisiin yhdenmukaistamalla sääntely sekä vaikutukset tullien ulkopuolisiin kaupan esteisiin.

1.8 Assosiaatiosopimukseen tulisi sisältyä sosiaali-, työelämä- ja ympäristöulottuvuus, joka kattaa koko sopimuksen. Tämän ulottuvuuden tulisi varmistaa sopimuksen sosiaalisten ja ympäristötavoitteiden mukaiset taloudelliset suhteet kestävästä kehitystä säänteleviä sääntöjä ja takeita heikentämättä<sup>(4)</sup>. Niin ikään olisi korostettava elintarviketurvan merkitystä.

1.9 ETSK katsoo, että kasvinsuojelumääräykset on tuotava esiin ja turvattava mahdollisessa assosiaatiosopimuksessa, jotta voidaan varmistaa kuluttajien ja tuottajien suojele suhteessa reiluun kauppaan.

1.10 ETSK katsoo, että assosiaatiosopimuksen tulee olla aktiivinen väline, jolla edistetään sosiaalista vuoropuhelua sekä ILO:n keskeisten yleissopimusten noudattamista, erityisesti niiden, jotka koskevat ihmisarvoista työtä ja sisältyvät vuonna 1998 annettuun julistukseen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista. ETSK kehottaakin sisällyttämään sopimukseen vahvistetun sosiaali- ja työmarkkina-alan asioita koskevan luvun työelämään liittyvien ongelmien käsittelemiseksi sekä työnantajien ja työntekijöiden vuoropuhelun edistämiseksi, mikä voisi osaltaan lisätä sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Mainitussa luvussa tulisi tunnustaa molempien osapuolien jo hyväksymät työelämään liittyvät asiakirjat, toisin sanoen Euroopan unionin perusoikeuskirja ja sosiaali- ja työmarkkina-alaa koskeva Mercosurin julistus (Declaración Sociolaboral). Tällä tavoin assosiaatiosopimuksella voidaan taata, että työelämän periaatteiden ja oikeuksien loukkaamista ei voida käyttää oikeutettuna kilpailutena osapuolien välillä eikä kansainvälisessä kaupassa. Sopimukseen tulisi sisällyttää mekanismit tämän noudattamisen varmistamiseksi.

<sup>(3)</sup> Tyynenmeren allianssi on neljän valtion, Chilen, Kolumbian, Meksikon ja Perun, muodostama alueellinen yhdentymisaloite, jonka virallisia jäsenehdokasmaita ovat lisäksi Costa Rica ja Panama.

<sup>(4)</sup> Kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomitea suosittelee lausunnossaan "EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestävä kehitystä koskevat luvut", EUVL C 227, 28.6.2018, s. 27

1.11 ETSK kehottaa sekä Mercosurin neuvoa-antavaa talous- ja sosiaalifoorumia (Foro Consultivo Económico-Social del Mercosur, FCES) että itse ETSK:ta kummankin alueen kansalaisyhteiskuntaa edustavina eliminä ottamaan osaa neuvotteluprosessiin, assosiaatiosopimuksen vaikutusten arviointeihin ja niiden yhteydessä esitettäviin ehdotuksiin (ETSK mielestä on välttämätöntä, että mahdollisesta sopimuksesta etukäteen tehtävän vaikutusarvioinnin lisäksi luodaan mekanismit, joiden avulla voidaan jälkikäteen tarkistaa, onko sopimuksen sisältöä noudatettu ja millaista kehitystä on tapahtunut) sekä sopimukseen sisällytettävän sosiaali-, työelämä- ja ympäristöulottuvuutta käsittelevän erillisen luvun laatimiseen.

1.12 ETSK kehottaa niin ikään perustamaan kansalaisyhteiskuntaa edustavan yhteisen seurantakomitean, joka koostuu ETSK:n ja FCES:n edustajista. Seurantakomitean tulee täyttää seuraavat kriteerit:

- Sen tulee olla luonteeltaan neuvoa-antava.
- Molemmissa elimissä edustettuina olevilla kolmella eturyhmällä tulee olla sen kokoonpanossa yhdenvertainen ja tasapainoinen edustus.
- Sen tulee ottaa kantaa kaikkia assosiaatiosopimuksen kattamia aloja koskeviin kysymyksiin (mukaan lukien näin ollen kauppaa ja kestävä kehitystä koskevan luvun kattamat kysymykset).
- Sillä on oltava mahdollisuus käydä suoraa vuoropuhelua assosiaatiosopimuksen nojalla toimivien muiden yhteisten elinten kanssa.
- Kyseisten elinten on kuultava sitä, ja se voi ilmaista kantansa myös oma-aloitteisesti, laatia oman sisäisen työjärjestyksensä sekä saada asianmukaista rahoitusta asianomaisilta poliittisen vallan edustajilta tehtäviensä suorittamiseksi.

1.13 ETSK:n mielestä on tarpeetonta ja tehotonta, että kansalaisyhteiskunnalla on kaksinkertainen edustus sekä assosiaatiosopimuksen yleisissä puitteissa että kauppaa ja kestävä kehitystä koskevan luvun puitteissa. ETSK katsoo, että assosiaatiosopimus on yksi kokonaisuus, joka vaikuttaa sopimuksen osapuolina olevien molempien alueiden kaikkiin maihin. ETSK kehottaa neuvottelijoita ottamaan oppia kokemuksista, joita on saatu muista assosiaatiosopimuksista<sup>(5)</sup>; niiden yhteydessä kukin osapuoli on luonut kansalaisyhteiskuntaa edustavat sisäiset neuvoa-antavat ryhmät vailla mahdollisuutta tunnustettuun vuoropuheluun sopimusten puitteissa. Tämän mallin jo ilmeisiksi käyneet rajoitteet osoittavat, ettei ole järkevää, että jokaisella Mercosurin maalla on assosiaatiosopimukseen välillisesti osallistuva, kansalaisyhteiskuntaa edustava sisäinen neuvoa-antava ryhmä, etenkin, kun kummallakin osapuolella on riippumattomat, tasapainoiset ja edustavat neuvoa-antavat elimet, jotka kykenevät täyttämään tehtävänsä assosiaatiosopimuksen puitteissa.

## 2. Johdanto

2.1 Mercosur kattaa alueen, joka on pinta-alaltaan 12 800 000 km<sup>2</sup>, jolla on asukkaita 293 miljoonaa ja jonka väestötiheys on 22,9 asukasta/km<sup>2</sup>. Mercosur on maailman kuudenneksi suurin talous, jonka BKT on noin kaksi biljoonaa dollaria. Mercosuriin kuuluu lisäksi kaksi täysivaltaista G-20-jäsentä, Argentiina ja Brasilia. Tästä näkökulmasta katsottuna Argentiinan G-20-puheenjohtajuus vuonna 2018 kertoo alueen kasvavasta merkityksestä.

2.2 Allekirjoitettuaan alueidenvälisen puitesopimuksen joulukuussa 1995 EU ja Mercosur ryhtyivät neuvottelemaan assosiaatiosopimuksesta. Osapuolten välillä ilmenneiden ongelmien johdosta (maalouden tuotantomalleja ja niiden markkinavaikutusta koskevat mielipide-erot, käsitykset teollisuuden ja palvelusektorin protektionismista EU:ssa ja Mercosurissa) neuvottelut keskeytettiin vuonna 2004 pääasiassa osapuolten taholta Dohan kierrokseen kohdistuneiden erilaisten odotusten johdosta. Latinalaisen Amerikan, Karibian alueen ja EU:n välisessä huippukokouksessa vuonna 2010 neuvottelut päätettiin käynnistää uudelleen. Näkyvät sopimukseen pääsemiseksi kyseisen vuoden loppuun mennessä olivat lupaavat, mutta Mercosurin maiden hallitusten suhtautumisessa alueelliseen yhdentymiseen ja EU-suhteisiin tapahtunut – lähinnä poliittinen – käänne johti jälleen neuvottelujen jähmettymiseen, vaikkakin ne saatiin käynnistettyä uudelleen vuonna 2013 Brasilian hallituksen kannan muututtua.

2.3 Atlantin molemmin puolin on noussut esiin edustuksellisiin demokratioihin ja vapauksien tinkimättömään kunnioittamiseen kohdistuvia lukuisia uhkia. ETSK katsoo sen vuoksi, että EU:n ja Mercosurin assosiaatiosopimuksella tulisi edistää määrätietoisesti demokraattisia arvoja, periaatteita ja poliittisia toimintapuitteita kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

---

<sup>(5)</sup> Keski-Amerikka, Ukraina, Georgia ja Moldova.

2.4 Kun otetaan huomioon muutokset, joita Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välisillä neuvotteluilla voi olla assosiaatiosopimukseen, ETSK katsoo, että näitä kysymyksiä tulisi käsitellä dynaamisesti kiinnittämällä huomiota kaikkein todennäköisimpiin seurauksiin <sup>(6)</sup>.

### 3. EU:n ja Mercosurin assosiaatiosopimuksen strategiset osatekijät

3.1 Mercosurin kanssa allekirjoitettavan assosiaatiosopimuksen tulisi nivoutua Latinalaista Amerikkaa koskevaan EU:n ulkopoliittikkaan, jossa lähtökohtana on näiden kahden alueen välisten suhteiden maailman muihin alueisiin ylläpidettävistä suhteista selvästi poikkeava erityisluonne. Merkittävistä vaikeuksista huolimatta (alueen hajanaisuus) suhteiden vahvistaminen Latinalaiseen Amerikkaan on EU:n etujen mukaista, samalla tavoin kuin suhteiden vahvistaminen EU:hun on Latinalaisen Amerikan etujen mukaista.

3.2 Tarvitaan määrätietoista poliittista tahtoa sellaisen assosiaatiosopimuksen laatimiseksi ja edistämiseksi, joka ei ole pelkkä vapaakauppasopimus vaan ennen kaikkea kokonaisvaltainen strateginen sopimus, joka pyrkii tarjoamaan molempien osapuolten taloudellisille ja yhteiskunnallisille toimijoille pitkän aikavälin etuja kehityksen, turvallisuuden, muuttoliikeprosessien ja ympäristöhaasteiden alalla. Poliittista tahtoa tarvitaan myös kaikkien olemassa olevien mekanismien hyödyntämiseksi, jotta voidaan arvioida kyseisten alueiden välillä vallitsevia epäsymmetrioita, lieventää kaupan vapauttamisesta eräille elinkeinoaloille aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia, kuroa umpeen Mercosurin yhdentymisprosessin nykyinen jälkeenjääneisyys sekä vahvistaa sosiaalinen osallisuus ja avoimuus keskeisiksi periaatteiksi näiden alueiden välisissä suhteissa.

3.3 Assosiaatiosopimus tarjoaa merkittävän mahdollisuuden edetä kohti yhteisen edun mukaisia kokonaisvaltaisia strategisia tavoitteita. Se olisi keino varmistaa kansainvälinen poliittinen ja taloudellinen läsnäolo tilanteessa, jossa talouselämän ja politiikan painopiste on siirtymässä Atlantilta Tyynellemerelle. Latinalaisen Amerikan integraatioliiton (ALADI) puitteissa tehtyjen sopimusten lisäksi Mercosurilla ei ole vapaakauppasopimuksia Yhdysvaltojen eikä aasialaisten suurvaltojen kanssa. Tämä on yksi eroavaisuuksista Tyynenmeren allianssiin verrattuna. Latinalaisen Amerikan ulkopuolella Mercosurilla on erityyppisiä sopimuksia Etelä-Afrikan, Intian, Pakistanin, Turkin ja Marokon kanssa sekä vapaakauppasopimukset Egyptin, palestiinalaishallinnon ja Israelin kanssa. EU:lla puolestaan on yli 50 kaupallista sopimusta maailman eri maiden kanssa. Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella sillä on sopimukset Meksikon, Chilen, Keski-Amerikan, Perun, Kolumbian, Ecuadorin ja Cariforumin kanssa. Kaiken kaikkiaan EU:n ja Mercosurin välinen assosiaatiosopimus muodostaisi kahden alueen välisen ryhmittymän, jolla olisi huomattavaa erityistä painoarvoa uudenlaisessa globaalissa toimintaympäristössä.

3.3.1 Protektionistisella suuntauksella, joka on saavuttanut maailmanlaajuisen ulottuvuuden, on voimakas vaikutus kansainväliseen talouteen. Mercosurin ja EU:n välinen assosiaatiosopimus voisi vahvistaa Atlantin aluetta ja lähettää viestin siitä, että kauppasuhteille sekä kansojen ja alueiden kehityksen edistämiseksi on olemassa vaihtoehtoinen tie. Nämä uuden sukupolven vapaakauppasopimukset, joissa otetaan huomioon kansalaisten huolet – työpaikan ja tulojen menetys ja turvallisuuden heikkeneminen –, tarjoavat parhaan vastauksen sekä kasvavaan protektionismiin että vaaraan kansalaiset vaille suojaa jättävästä kauppapolitiikasta.

3.3.2 Vaikka Mercosur ei ole allekirjoittanut sopimusta Kiinan kanssa, Kiinan läsnäolo alueella on kasvanut viime vuosina eksponentiaalisesti. Kiinan esiinmarssi Argentiinassa ja Brasiliassa on erityisen merkittävää, mikä käy ilmi kaupan lisäksi myös suorien ulkomaisten investointien kasvusta sekä infrastruktuurien kehittämiseen annetusta taloudellisesta tuesta.

3.3.3 Assosiaatiosopimuksen allekirjoittamisen myötä EU voisi saada Mercosurista strategisen liittolaisen ympäristön-suojelun maailmanlaajuiseen edistämiseen tähtäävää tavoitettaan varten. Ympäristö on nykyisin yksi eniten huolta valtioille, kansalaisille ja monenväliselle järjestelmälle aiheuttavista kysymyksistä. EU on ympäristömyönteisten politiikkojen ja teknologioiden eturintamassa. Luonnonvarat ovat eräs Mercosurin tärkeimmistä vahvuuksista, mutta kyseessä on yksi ilmastomuutoksen eniten uhkaamista alueista. Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota kestävä kehityksen vastaisiin monenlaisiin maa- ja karjatalouskäytäntöihin niiden uudelleentarkastelemiseksi ja niistä luopumiseksi keskipitkällä aikavälillä.

3.3.4 Jotta tämä viimeksi mainittu tavoite voisi saada riittävästi tukea, assosiaatiosopimukseen olisi sisällytettävä vahva ”energiaa, ympäristöä, ilmastomuutosta, tiedettä, teknologiaa ja innovointia” käsittelevä osio. Nämä aiheet tulisi asettaa etusijalle kehitysyhteistyöhön liittyvissä näkökohdissa.

<sup>(6)</sup> Arvio brexitin taloudellisista vaikutuksista 27 jäsenvaltion unionissa, P/A/IMCO/2016–13, PE 595.374, maaliskuu 2017 (englanniksi).

3.4 On myös tärkeää hyödyntää kokemukset, joita on saatu nykyisistä liittoutumista alueen muiden maiden kanssa. Siten on mahdollista rakentaa vankka perusta ja asianmukainen toimintaympäristö, jotta niin eurooppalaisten kuin paikallisten investointien potentiaali vaurauden, työllisyyden ja hyvinvoinnin edistäjänä hyödynnetään kaikilta osin ja kestäväällä tavalla.

#### 4. Neuvottelujen arkaluonteiset näkökohdat

4.1 EU:n ja Mercosurin assosiaatiosopimukseen liittyvät edut eivät kuitenkaan hälvännä neuvottelujen vaikeuksia, jotka voidaan tiivistää viiteen kohtaan: i) sopimuksen kauppaa, teollisuutta ja palvelualaa koskeviin näkökohtiin liittyvän neuvotteluohjelman monimutkaisuus, ii) molempien osapuolien mahdolliset epätasapainotilat maatalouskysymyksissä, iii) Mercosurin alueen yhdentymisen rakenteelliset heikkoudet, jotka haittaavat vapaakauppaa, iv) assosiaatiosopimuksen sosiaali- ja ympäristöulottuvuus sekä v) eroavuudet osapuolten poliittisessa tahdossa päästä sopimukseen ja valmius keskustella kaikista mahdollisuuksista hyödyntää tasoitustoimenpiteitä, niin sopimuksen puitteissa kuin sen ulkopuolella, sopimuksen aikaansaamiseksi. Kaikkia näitä seikkoja analysoidaan – joskaan ei tyhjentävästi – tässä asiakirjassa sen mukaan, mitä asiakirjoja on tähän mennessä ollut käytettävissä.

4.1.1 Kauppaa koskevat vaikeudet on saatu näissä huomattavasti pitkittyneissä neuvotteluissa yksilöityä. Euroopan näkökulmasta ne koskevat pääasiassa Mercosurin elintarvikealaa. Sopimuksen pelätään aiheuttavan kielteisiä vaikutuksia erityisesti sokerialalla, naudan-, kanan- ja sianliha-alalla sekä hedelmä- ja vihannesalalla. Lisäksi epäilyksiä aiheuttavat teollisuustuotteita (autot ja kemialliset tuotteet, kuten etanoli) ja jopa tiettyjä jalostettuja maataloustuotteita (viini mukaan luettuna) koskeva protektionismi, alkuperänimitysten suojaa koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisen riski, verrattain heikot elintarviketurvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset sekä julkisten hankintasopimusten avoimuuden puute.

4.1.2 EU:lle kuluttajien ja tuotannon hyväksi saavutettujen tuotantovaatimusten ylläpitäminen on olennaisen tärkeää. Elintarviketurvallisuutta, ympäristönsuojelua ja eläinten hyvinvointia (ruokintatekniikat mukaan luettuina) koskevia näkökohtia tulee käsitellä selvästi vastavuoroisuusperiaatteen pohjalta. Kasvinsuojeluaineiden ja eläinterveystuotteiden käyttäminen ja niiden käyttöä koskevien sääntöjen noudattaminen tulee määritellä assosiaatiosopimuksessa yksiselitteisesti. Tuotantoprosesseissa tulee niin ikään ottaa käyttöön tehokkaita ja vertailukelpoisia varmennusjärjestelmiä, joita kotieläintuotteiden tapauksessa tulee soveltaa kuljetukseen ja teurastamiseen kaikessa osapuolten välisessä kaupassa. Tässä suhteessa on suojattujen maantieteellisten merkintöjen noudattamista koskeva luku erityisen tärkeä pyrittäessä suojelemaan pitkä ajan kuluessa saavutettua yhteistä eurooppalaista perintöä ja torjumaan plagiointia ja petollista toimintaa.

4.1.3 Kiintiösidonnaisiin tuotteisiin (sokeri, etanoli, naudanliha) tulee soveltaa jatkuvaa ja hyväksyttyä seurantajärjestelmää, jotta merkittävässä häiriötapauksissa voidaan käyttää tasoitustoimenpiteitä ja jotta voidaan estää paikallisen tuotannon loppuminen. Hedelmien ja vihannesten osalta on molempien osapuolien tuotannollisten etujen turvaamiseksi perustettava markkinoiden toimintaa tarkkaileva seurantaryhmä, mikäli päätetään luopua tulohintamekanismin suojelusta; tällöin voitaisiin ottaa käyttöön työryhmiä ennusteita ja markkinoita vääristäviä häiriöitä koskevaa tietojenvaihtoa varten.

4.2 Mercosurin näkökulmasta tärkein kysymys on maatalous. Euroopassa esiintyvää pelkoa voitaisiin lievittää, jos pystytään varmistamaan samojen ympäristönsuojelua, elintarviketurvallisuutta, eläinten hyvinvointia jne. koskevien normien noudattaminen sekä EU:n tuotannossa että Mercosurista tuotavien tuotteiden tuotannossa. Assosiaatiosopimus ei saisi lisätä kummankaan osapuolen elintarvikeriippuvuutta, ja siinä tulisi ottaa käyttöön tarvittavat välineet, joiden avulla voidaan välttää kestävyysnäkökohdat sivuuttavan maatalouden mallit ottaen aina huomioon kuluttajien edut.

4.3 Teollisuustuotteita koskevat esteet ovat vähäisempiä, ja niiden osalta yhteisymmärryksen löytäminen näyttää todennäköisemmältä, mistä esimerkkinä on autoteollisuutta koskeva EU:n ja Etelä-Korean sopimus. Muihin aloihin, kuten teollis- ja tekijänoikeuksiin, jotka ovat erityisen arkaluonteisia eräille Mercosurin maille, kuten Brasilialle, voitaisiin sisällyttää evoluutio- tai siirtymälausekkeita WTO:n sopimusten pohjalta. ETSK katsoo, että voitaisiin muun muassa laatia teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva ohjelma, jolla edistettäisiin teknologian siirtoa ja jonka puitteissa otettaisiin käyttöön EU:n ja Mercosurin välillä voimassa oleva patenttijärjestelmä, joka voitaisiin myöhemmin ulottaa koko Latinalaiseen Amerikkaan.

4.4 Mercosurin rakenteelliset heikkoudet voivat vaikeuttaa assosiaatiosopimuksen syntymistä. Erityisesti on syytä mainita ongelmat, joita aiheuttavat yhteenliittäntäinfrastruktuurien vähäisyys ja alueellisten arvoketjujen alhainen yhdyntymistaso alueella, joka on pinta-alaltaan kolme kertaa EU:ta suurempi. Tähän liittyy myös alueen sisäisen

kaupankäynnin vähyys ja alueen ulkopuolisen kaupankäynnin dominoiva asema, epätäydellinen tulliliitto, makrotalouspolitiikkojen vähäinen koordinointi sekä alueellisten instituutioiden heikkous. Esimerkkinä mainittakoon, että Mercosurilla ei ole ylikansallista tuomioistuinta, jonka tuomiot olisivat valtioita sitovia. Myöskään järjestelmä erimielisyyksien ratkaisemiseksi rauhanomaisesti ei ole kovinkaan tehokas.

4.4.1 Vaikka Mercosur hyväksyi vuonna 2010 uuden yhteisen tullikoodeksin, se ei ole vielä tullut voimaan, minkä johdosta yhteinen ulkoinen tullitariffi on edelleen voimassa. Mercosur on pikemminkin vapaakauppa-alue kuin tulliliitto.

4.5 Neljä maata (Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay) käsittävän Mercosurin kanssa käytävät nykyiset neuvottelut ovat kuitenkin asia, johon EU:n taholta tulee suhtautua erittäin myönteisesti. Ryhmittymän potentiaalinen laajentuminen mahdollisesti mukaan liittyvien uusien maiden myötä hankaloittaisi neuvottelu-ehdot entisestään.

4.6 ETSK suhtautuu myönteisesti investointeja koskevien erimielisyyksien ratkaisemiseen tarkoitetun monenvälisen tuomioistuimen perustamiseen <sup>(7)</sup> ja siihen, että Mercosur-maat sekä assosioituneet maat liittyvät aloitteeseen, jotta voidaan taata parempi oikeusvarmuus sekä latinalaisamerikkalaisille että eurooppalaisille sijoittajille. Komitea katsoo niin ikään, että mahdollisen tulevan OECD-jäsenyyden ehtona tulee olla EU:n kanssa solmittujen sopimusten tehokas täytäntöönpano ja noudattaminen sekä oikeusvarmuuteen ja lainmukaisuuden täysimääräiseen kunnioittamiseen perustuvan ilmapiirin luominen suhteessa kaikkiin taloudellisiin ja sosiaalisiin toimijoihin Atlantin molemmin puolin.

## 5. Assosiaatiosopimuksen tarjoamat mahdollisuudet

5.1 EU:n ja Mercosurin neuvottelema assosiaatiosopimus on paljon vapaakauppasopimusta laajempi, sillä siinä huomioidaan kaksi muuta merkittävää tekijää – poliittinen vuoropuhelu ja yhteistyö. Monenkeskisyteen kohdistuvien uhkien ilmaantuessa, protektionismin lisääntyessä ja kauppasotien vaaran uhatessa nyt on EU:lle oikea hetki osoittaa strateginen panostuksensa Latinalaiseen Amerikkaan yleensä ja Mercosuriin erityisesti ja hyödyntää tarjolla olevat mahdollisuudet asianmukaisesti.

5.2 Kun otetaan huomioon EU:n ja Mercosurin yhteenlaskettu alue, väestömäärä ja nykyinen yli 84 miljardin euron vuotuinen kauppavaihto, vahvistaisi kyseisten alueiden välisen assosiaatiosopimuksen solmiminen molempien ryhmittymien roolia kansainvälisellä areenalla, ja sen ansiosta voitaisiin luoda mittava taloudelliseen yhdentymiseen perustuva alue, joka tuottaisi hyötyä molemmille osapuolille ja synnyttäisi myönteisiä ulkoisvaikutuksia myös Latinalaisen Amerikan muissa maissa. Tämän johdosta Mercosurin kanssa solmittavan assosiaatiosopimuksen tulee olla molempia osapuolia hyödyttävä.

5.3 EU on maailman suurin talous ja Mercosur kuudenneksi suurin. Mercosurin maat ovat aloittaneet talouksiensa monipuolistamisen. Elintarvikealan merkitys on suuri, mutta myös alueen teollisuus pohja laajenee jatkuvasti, ja sillä on käytössään huomattavat energiavarat ja teknologiset resurssit. Etenkin Mercosurin viennin lisäarvon kasvattamiseen tähtäävät talouden monipuolistamispyrkimykset tarjoavat erinomaisia mahdollisuuksia eurooppalaisille yrityksille erityisesti teknologia- ja palvelualalla.

5.4 Vuosina 2012–2016 vain Paraguay säilytti noin 8,4 prosentin kasvuvauhtinsa Argentiinan (1,4 %) ja Uruguayn (2,9 %) kasvuvauhdin hidastuessa. Brasilian talous taantui 1,4 prosenttia. Elpymisen merkkejä on kuitenkin jo havaittavissa Argentiinassa ja Brasiliassa, ja keskipitkän aikavälin ennusteet ovat jälleen rohkaisevia.

5.5 Mercosuriin kuuluvissa neljässä maassa vallitseva oikeusvarmuus on olennainen huomioon otettava seikka, vaikkakin sitä voidaan ja tulee vielä parantaa. Korruptiosta on tullut molempia osapuolia yhä enemmän huolestuttava yhteiskunnallinen ongelma.

5.6 Alueellisten markkinoiden laadullinen ja määrällinen merkitys vaihtelee huomattavasti Mercosurin jäsenmaiden koon mukaan. Kooltaan pienemmillä mailla on suhteellisesti suurempi osuus Euroopan kanssa käytävästä kaupasta. Vuonna 2015 Paraguayn kaupasta yli 40 prosenttia, Uruguayn kaupasta noin 30 prosenttia ja Argentiinan kaupasta lähes neljäsosa suuntautui Eurooppaan, kun taas Brasilian kaupasta EU:n osuus ei yltänyt edes 10 prosenttiin. Luvut ovat samansuuntaiset sekä viennin että tuonnin osalta.

---

<sup>(7)</sup> Asiakokonaisuus REX/501 – Monenvälinen investointituomioistuin (valmisteilla).

5.7 Suorat ulkomaiset investoinnit ovat yksi EU:n läsnäolon vahvuuksista Mercosurissa, ja ne ovat määrältään suuremmat kuin EU:n suorat ulkomaiset investoinnit Kiinassa, Intiassa ja Venäjällä yhteensä <sup>(8)</sup>. EU:n ja Mercosur-maiden välisellä kaupalla on suuret kasvumahdollisuudet Kiinan viennin ja tuonnin kasvusta huolimatta. Yksi huomioon otettava tekijä on kuitenkin Mercosurin raaka-aineviennin liiallinen riippuvuus Kiinasta.

5.8 Eurooppalaisten pk-yritysten läsnäolo Mercosur-maissa on lisääntynyt viime vuosina, ja joitakin Mercosur-maiden pk-yrityksiä on alkanut ilmaantua Euroopan markkinoille. EU:n ja Mercosurin assosiaatiosopimus tarjoaisi erinomaiset mahdollisuudet eurooppalaisille pk-yrityksille lisätä läsnäoloaan ja toimintaansa alueella.

5.8.1 EU vie pääasiassa teollisuustuotteita, tuotantohyödykkeitä, kuljetusvälineitä ja kemiallisia tuotteita ja tuo elintarvikkeita ja energiatuotteita. Tasapainoisen assosiaatiosopimuksen aikaansaaminen merkitsisi valtavia vaurauden-luontimahdollisuuksia, jos siitä pääsevät hyötymään sekä työnantajat että työntekijät ja koko yhteiskunta ja etenkin jos sillä voidaan avata mahdollisuuksia investoinneille erityisesti osaamisen intensiiviseen hyödyntämiseen ja laadukkaisiin työpaikkoihin perustuvilla uusilla toimialoilla. Sopimuksen avulla voitaisiin myös edistää pienten ja keskisuurten yritysten perustamista luomalla työpaikkoja verkostoissa sekä tukea uusien teknologioiden innovointia ja yleistymistä ja edesauttaa niiden käytön leviämistä erityisesti tieto- ja viestintätekniikan (TVT) alalla. Sekä investoinnit teknologiaan että näiden kahden alueen välisen kaupan lisääntyminen voivat edistää työpaikkojen luomista, jos sitä varten luodaan tarvittavat edellytykset.

5.8.2 Toisaalta on erityisiä tekijöitä, jotka merkitsisivät paitsi uusia liiketoimintamahdollisuuksia myös merkittävää panosta kestäväen kehityksen hyväksi: sellaisten osallistavien ja ympäristöä säästävien infrastruktuurien rakentaminen, joilla helpotetaan peruspalvelujen saatavuutta kaupunkikehityksen uusissa puitteissa ja edistetään alueellista yhteenkuuluvuutta; ilmaston lämpenemistä hillitsevään tekniikkaan ja teknologiaan tehtävien investointien tukeminen sekä kestävyys-periaatteiden mukaisten energiamuotojen käyttö ja energian kulutuksen monipuolistaminen epätavanomaisten uusiutuvien lähteiden avulla ja hyödyntämällä eurooppalaisten yritysten kokemusta tällä alalla vihreään talouteen siirtymiseksi.

5.8.3 Lisäksi hyvä assosiaatiosopimus voisi asianmukaisissa olosuhteissa edistää taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia molemmilla alueilla, mikä puolestaan johtaisi epäilemättä työpaikkojen syntymiseen siten, että

- yrityksille avautuu uusia liiketoimintamahdollisuuksia muilla kuin perinteisillä aloilla, kuten uusien teknologioiden, vihreän talouden ja verkkoyhteisöpalvelujen aloilla
- perinteiset markkinat laajenevat tietoliikenteen, autoteollisuuden ja lääketeollisuuden alalla sekä sähkö- ja pankkialalla
- pk-yrityksille avautuu uusia markkinoita
- luonnonvarojen hankinta ja elintarvikehuolto kehittyvät, samalla kun tuetaan luonnon monimuotoisuuden ylläpitämistä ja ekologista kestävyyttä
- edistetään yhteisötaloutta sekä demokraattista ja solidaarista taloutta mekanismina, jolla parannetaan sosioekonomista rakennetta ja tuodaan harmaa talous päivänvaloon.

5.9 Mercosurin kanssa solmittavan assosiaatiosopimuksen ansiosta EU voisi tiivistää taloudellisia ja geopoliittisia suhteitaan strategiseen kumppaniin. Mikäli tämä näiden kahden alueen välinen sopimus saataisiin solmittua välittömästi, se olisi ensimmäinen Mercosurin allekirjoittama laajamittainen sopimus, jonka avulla EU pääsisi muiden kansainvälisten kilpailijoiden, kuten Yhdysvaltojen, Kiinan ja myös Intian, Venäjän ja Etelä-Korean, edelle. Lisäksi assosiaatiosopimus vahvistaisi kansainvälisessä geopolitiikassa erittäin keskeisen maan eli Brasilian kanssa solmittua strategista kumppanuus-sopimusta, johon kaupalliset kysymykset eivät sisälly. Assosiaatiosopimus vahvistaisi Euroopan läsnäoloa Latinalaisessa Amerikassa, jonka energia-, elintarvike- ja vesivarat – kolme 2000-luvun elintärkeää resurssia – ovat huomattavat. Sopimus voisi osaltaan vahvistaa taloudellisia ja geopoliittisia siteitä Atlantin alueen ja Tyynenmeren alueen välillä.

<sup>(8)</sup> EU:n suorat investoinnit Mercosuriin olivat suuruudeltaan 447,7 miljardia euroa vuonna 2016, mikä on enemmän kuin EU:n suorat investoinnit Venäjälle (162 miljardia euroa), Kiinaan (177,7 miljardia euroa) ja Intiaan (72,9 miljardia euroa) yhteensä. Lähde: Eurostat.

5.10 EU:n kanssa solmittava assosiaatiosopimus olisi Mercosurille hyödyllinen myös strategisesti. Yhtäältä se vahvistaisi Mercosurin alueellista asemaa ja edistäisi sen nykyisiä pyrkimyksiä lähentyä Tyynenmeren allianssiin. Toisaalta se parantaisi Mercosurin kansainvälistä neuvotteluasemaa ja voisi tasapainottaa tiettyjä epäsymmetrioita Mercosurin (ja yleensäkin Latinalaisen Amerikan) maiden kauppa- ja taloussuhteissa muihin kansainvälisiin kilpailijoihin nähden. Mercosur hyötyisi teknologian, tieteen ja koulutuksen siirrosta ja saisi itselleen monenvälisissä yhteyksissä merkittävän liittolaisen siihen suoraan vaikuttavissa kysymyksissä, joita ovat esimerkiksi ilmastonmuutos, kestävä kehitys ja globaalien uhkien torjuminen.

5.11 ETSK on tyytyväinen osapuolien osoittamaan poliittiseen tahtoon yhteistyön alalla ja kannustaa niitä hyödyntämään tehokkaasti olemassa olevia rahoitusvälineitä yhteistyön syventämiseksi seuraavilla aloilla:

- koulutus ja korkea-asteen oppilaitosten välinen vaihtotoiminta: EU:n ja Mercosurin Erasmus-ohjelma
- korkea-asteen oppilaitosten, julkisten tutkimuslaitosten ja yritysten tutkimus-, kehitys- ja innovointiyhteistyö; teknologian siirron priorisointi
- kestävän kehityksen mukaiset kehittämis- ja liiketoimintahankkeet
- sosiaalinen yhteenkuuluvuus: köyhyyden ja eriarvoisuuden torjuminen.

## 6. Kansalaisyhteiskunta ja assosiaatiosopimus <sup>(9)</sup>

6.1 ETSK katsoo, että assosiaatiosopimuksen sisällön alueidenvälinen luonne on näiden neuvotteluiden olennainen ja tunnusomainen elementti ja viitekehys poliittisille ja taloussuhteille yhä globalisoituneemmassa maailmassa. ETSK, joka on vakuuttunut EU:n ulkopoliittikan toisten osapuolten kansalaisyhteiskuntien kanssa käytävän vuoropuhelun merkityksestä, on jo yli 20 vuoden ajan tehnyt yhteistyötä Mercosurin organisaatioiden kanssa sekä neuvottelujen seurannassa että sellaisen jatkuvan ja suunnitelmallisen vuoropuhelun ylläpitämisessä, joka edistää keskinäistä ymmärrystä ja mahdollistaa kriittisen mutta rakentavan panoksen antamisen näiden kahden alueen välisiin suhteisiin.

6.2 ETSK:n arvio EU:n ja Mercosurin välisistä suhteista on selkeän myönteinen. Nämä suhteet, joilla on jo pitkä perinteet, perustuvat syvällisiin historiallisiin, kulttuurisiin ja kielellisiin siteisiin, ja niissä on pyrkimyksenä syventää alueellista yhdentymistä, hallita yhdessä globalisaatiosta johtuvia jaettuja haasteita ja huolehtia jatkossakin siitä, että sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja talouskehitys kulkevat käsi kädessä. Molempien alueiden kansalaisyhteiskunnat ovat luoneet vankan suhdeverkon, joka on osaltaan parantanut koordinoitua kullakin sektorilla (työntekijät, ammattijärjestöt, kolmas sektori yms.).

6.3 Viime vuosina tämä työ on saanut tunnustusta, kun EU:ta edustavat neuvottelijat ovat yleisesti hyväksyneet tarpeen sisällyttää kuhunkin sopimukseen kansalaisyhteiskunnan osallistumista koskevia määräyksiä sitoen sopimukset näin kestävän kehityksen edistämiseen <sup>(10)</sup>. ETSK on tyytyväinen tähän kehitykseen, mutta pitää valitettavana, että nykyisin voimassa olevissa sopimuksissa kansalaisyhteiskunnalle on annettu vain rajoitettu rooli. Kukin osapuoli (ja sopimuksen allekirjoittanut EU:n ulkopuolinen maa silloin kun on kyse alueesta) on itse asiassa perustanut sisäisiä neuvoa-antavia ryhmiä ilman että sopimuksissa tarjottaisiin näille ryhmille virallista mahdollisuutta työskennellä yhdessä. Vieläkin vakavampaa on, että sopimusvastapuolena olevissa maissa sisäisten neuvoa-antavien ryhmien perustaminen on täysin riippuvaista maiden hallitusten tahdosta. Tämä on johtanut epätasapainoon sektorien välillä, puutteelliseen edustavuuteen, puutteelliseen riippumattomuuteen valtioista sekä heikkoon kiinnostukseen tai jopa avoimen torjuvaan suhtautumiseen niiden valtioiden taholta, joiden tulisi perustaa ryhmät.

6.3.1 ETSK torjuu mahdollisuuden, että neuvottelut assosiaatiosopimuksesta Mercosurin kanssa johtaisivat jälleen kerran sisäisten neuvoa-antavien ryhmien malliin perustuvaan osallistumisjärjestelmään.

<sup>(9)</sup> Ks. myös ETSK:n lausunnoissa esitetyt aiemmat ehdotukset (EUVL C 347, 18.12.2010, s. 48, EUVL C 248, 25.8.2011, s. 55 ja EUVL C 434, 15.12.2017, s. 23) sekä EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioiden yhteisön (CELAC) kahden vuoden välein järjestettävien järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan tapaamisten loppujulkilausumat.

<sup>(10)</sup> Tämän tyyppisiä enemmän tai vähemmän työstettyjä määräyksiä sisältyy jo Keski-Amerikan, Kolumbian/Perun/Ecuadorin, Chilen ja Cariforumin kanssa tehtyihin sopimuksiin, ja ne aiotaan myös aikanaan sisällyttää Meksikon kanssa tehdyn sopimuksen tarkistettuun laitokseen.

6.4 ETSK muistuttaa jälleen kerran, että Mercosurilla on EU:n tavoin jo olemassa kansalaisyhteiskunnan osallistumisen ja kuulemisen mahdollistava elin, Mercosurin neuvoo-antava talous- ja sosiaalifoorumi (FCES). Kyseisessä foorumissa ovat tasapuolisesti edustettuina talous- ja työmarkkinasektorit sekä kansalaisyhteiskunnan muut organisaatiot. Sen jäsenet kokoontuvat säännöllisesti ja esittävät yhteisymmärrykseen perustuvia kannanottoja alueen poliittisille päättäjille. ETSK, joka on antanut tukensa foorumille sen perustamisesta lähtien, on pyrkinyt korostamaan, että on tärkeää vahvistaa kyseistä elintä, sillä se on keskeinen tekijä alueen sosioekonomisen yhdentymisen kannalta.

6.5 ETSK toteaa uudelleen avoimuuden ja osallistumisen periaatteiden merkityksen sekä neuvotteluprosessissa että assosiaatiosopimuksen kehittämisessä, jotta edesautetaan myönteistä kehitystä, joka perustuu instituutioihin kohdistuvaan luottamukseen, legitimoimiseen ja kansalaisyhteiskunnan osallistumiseen neuvotteluihin, joilla on siihen välitön vaikutus. Komitea pitää sen vuoksi valitettavana avoimuuden puutetta näissä neuvotteluissa, joissa ei ole otettu uudelleen käyttöön aiemmin Yhdysvaltojen kanssa käydyissä vapaakauppasopimusneuvotteluissa hyväksi koettua mallia. ETSK pyytääkin kaikkia neuvotteluihin osallistuvia osapuolia ja erityisesti Mercosuriin liittyviä osapuolia antamaan kansalaisyhteiskunnalle järjestelmällisesti tärkeää ja merkityksellistä tietoa.

6.6 ETSK:n ja FCES:n yhteisten kantojen mukaisesti – sekä sen mukaisesti, mitä todetaan ennen vuotta 2004 käydyissä neuvotteluissa aikaansaaduissa ja myöhemmin hyväksytyissä esisopimuksissa, joissa oli sovittu, että molemmille elimille myönnettäisiin assosiaatiosopimuksessa yhteinen valtuutus – komitea esittää, että assosiaatiosopimuksen puitteissa perustetaan kansalaisyhteiskunnan neuvoo-antava seurantakomitea. Kyseisen seurantakomitean tulee täyttää seuraavat kriteerit:

- ETSK:lla ja FCES:llä on sen kokoonpanossa yhtäläinen edustus.
- Sen tulee edustaa kolmea sektoria (talous, työmarkkinat, muut organisaatiot) tasapuolisesti.
- Sille kuuluvat kaikki assosiaatiosopimuksen aihealueet – kaupalliset näkökohdat ja kestäväan kehitykseen liittyvien kysymysten seuranta mukaan luettuina – kattavat pakolliset neuvoo-antavat tehtävät.
- Sen tulee saada sopimuksen osapuolilta täsmällistä ja ajantasaista tietoa assosiaatiosopimuksen vaikutuksista.
- Sillä on oltava mahdollisuus käydä vuoropuhelua assosiaatiosopimuksen nojalla toimivien muiden yhteisten elinten kanssa (assosiaationeuvosto, assosiaatiokomitea, yhteinen parlamentaarinen elin, kauppa ja kestävä kehitystä käsittelevä komitea).
- Kyseisten elinten on kuultava sitä, mutta se voi ilmaista kantansa myös oma-aloitteisesti.
- Sen tulee laatia oma sisäinen työjärjestyksensä.
- Sen tulee saada asianmukainen rahoitus kulloisenkin tahon poliittisilta päättäjiltä tehtäviensä suorittamiseksi <sup>(11)</sup>.

6.7 Tämänkaltaisen seurantakomitea helpottaisi assosiaatiosopimuksen allekirjoittamisen jälkeen mahdollisesti syntyvien ristiriitojen ja umpikujatilanteiden ratkaisemista. Tarkemmin sanottuna ja vastaavanlaisissa sopimuksissa jo olemassa olevien elinten toimintatapaa noudattaen seurantakomitean tulisi seurata assosiaatiosopimuksen vaikutuksia ihmisoikeuksien, työntekijöiden oikeuksien sekä sosiaalisten sekä ympäristöoikeuksien parantamiseen (valvomalla esimerkiksi, ettei sosiaalista tai ympäristönäkökohtiin liittyvää polkumyyntiä käytetä kaupallisten etujen saamiseksi) sekä osapuolten allekirjoittamien kansainvälisten sopimusten tai yleissopimusten ehdotonta noudattamista <sup>(12)</sup>. Seurantakomiteaan kuuluvat kansalaisyhteiskunnan organisaatiot kykenevät luonteensa takia parhaiten varmistamaan, että assosiaatiosopimus hyödyttää kaikkia osapuolia, ja toimimaan välittäjinä aloille, joihin sopimus vaikuttaa, ja edistämään keskustelua niiden kanssa. Sen vuoksi kansalaisyhteiskunnan neuvoo-antavan seurantakomitean tulee voida välittää hallussaan olevat konkreettisia tapauksia koskevat tiedot sekä omat suosituksensa assosiaatiosopimuksen yhteisille elimille vastauksien saamiseksi.

<sup>(11)</sup> Ks. tähän liittyen FCES:n ja ETSK:n esittämä yhteinen tiedonanto EU:n ja Mercosurin neuvottelijoille Asunciónissa Paraguayssa järjestetyn neuvottelukierroksen puitteissa 23. helmikuuta.

<sup>(12)</sup> Esimerkkeinä voidaan mainita kestäväan kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030 -toimintaohjelma, Pariisin ilmastopopimus, ILO:n perussopimukset, ihmisoikeuksia koskevat julistukset, kansainväliset yleissopimukset luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä jne.

6.8 ETSK pitää välttämättömänä, että assosiaatiosopimukseen sisällytetään sosiaalinen ulottuvuus, jotta se menisi kaupallisia näkökohtia pidemmälle ja jotta sen kokonaisvaltaiseksi tavoitteeksi voitaisiin asettaa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisääminen. Tämä koskee erityisesti sen vaikutusta työllisyyteen, paikallisen väestön ja heikoimmassa asemassa olevien ihmisten intressien suojeluun, ihmisoikeuksien edistämiseen ja kunnioittamiseen, ympäristönsuojeluun, maahanmuuttajien ja yleisesti työntekijöiden oikeuksiin, kuluttajansuojaan sekä yhteisötalouden edistämiseen. Sopimukseen tulisi sisällyttää se, että osapuolet sitoutuvat Kansainvälisen työjärjestön ILO:n keskeisten yleissopimusten noudattamiseen, jottei työelämän perusperiaatteiden ja perusoikeuksien loukkaamiseen voida turvautua ja jottei sitä voida käyttää kilpailuetuna kansainvälisessä kaupassa. Myös sosiaali- ja työmarkkina-asioita koskevan luvun sisällyttäminen sopimukseen työelämään liittyvien ongelmien käsittelemiseksi ja vuoropuhelun edistämiseksi työnantajien ja työntekijöiden välillä voisi olla keino, jonka avulla sopimus synnyttäisi laadukkaita työpaikkoja ja johtaisi työntekijöiden sosiaalisten olojen kohentumiseen sekä edistäisi merkittävästi vaurauden tasapuolisempaa jakautumista.

Bryssel 23. toukokuuta 2018.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja  
Luca JAHIER*

---